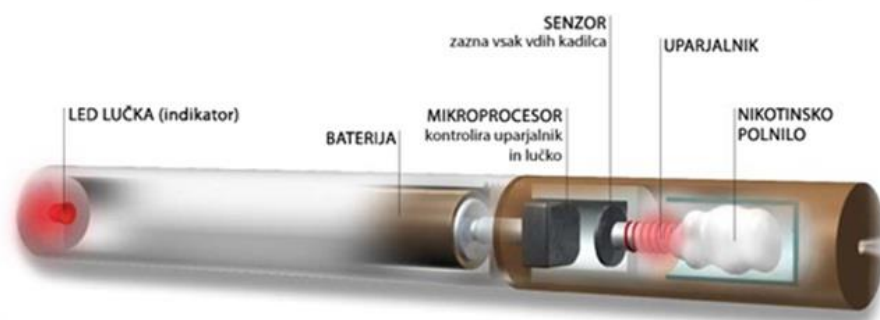

POMEMBNA JE USTREZNA ZAKONSKA REGULACIJA ELEKTRONSKIH CIGARET

Elektronska cigareta uporabniku omogoča vdihavanje nikotina, arom in drugih snovi. S segrevanjem tekočine, ki je v elektronski cigareti, nastaja aerosol (viden kot fina meglica), ki ga uporabnik vdihuje.

Kaj so elektronske cigarete?

Elektronska cigareta je novejši izdelek, ki je na trgu okoli 10 let. Že pred nekaj leti je obstajalo vsaj 470 različnih blagovnih znamk elektronskih cigaret in okoli 7.700 različnih arom. Trg elektronskih cigaret se zelo hitro spreminja, elektronske cigarete so zasnovane in izdelane na različne načine, kar vpliva na njihove značilnosti, varnost in potencialno strupenost. Zato ni možno podajati splošnih ugotovitev glede vsebnosti, kakovosti in drugih značilnosti, ki bi veljale za vse elektronske cigarete.

Elektronske cigarete vsebujejo zdravju škodljive snovi, varnost njihove dolgoročne uporabe ni znana, zato ne moremo trditi, da so varne za zdravje.

- Ena od glavnih sestavin tekočine in aerosola elektronskih cigaret je nikotin. Ta lahko uporabnika zasvoji in ima škodljive učinke na zdravje. Med nosečnostjo lahko privede do prezgodnjega poroda in mrtvorojenosti ter je verjetno glavni posrednik škodljivih učinkov na razvoj pljuč pri še nerojenem otroku. Ima škodljive učinke na razvoj možganov pri še nerojenem otroku in mladostniku ter lahko privede do trajnih škodljivih vplivov na kognitivne (miselne) sposobnosti. Zaužitje večje količine nikotina naenkrat je lahko vzrok zastrupitve in tudi smrti.
- Med glavnimi sestavinami tekočine in aerosola so tudi vlažilci in arome. Učinki dolgotrajnega vdihavanja vlažilcev ali arom na zdravje niso znani. Znano pa je, da vlažilca, ki ju vsebujejo elektronske cigarete, pri kratkotrajni uporabi lahko dražita oči in dihala, predvsem pri občutljivih posameznikih ali tistih z boleznimi dihal.
- V tekočini in aerosolu elektronskih cigaret so našli tudi rakotvorne, dražilne in strupene snovi, njihova vsebnost je v različnih elektronskih cigaretah različna. V primerjavi s tobačnim dimom je koncentracija teh snovi v aerosolu elektronskih cigaret večinoma nižja in najverjetneje je

uporabnik elektronske cigarete izpostavljen nižjim ravnem škodljivih snovi kot kadilec tobačnih izdelkov. Ne glede na nižje koncentracije teh snovi, pa gre pri uporabnikih elektronskih cigaret za dolgotrajno in ponavljajočo se izpostavljenost, zato nižje ravni teh snovi ne zagotavljajo zaščite za zdravje.

- Aerosol elektronskih cigaret tako kot tobačni dim vsebuje tudi različne delce, ki prav tako škodujejo zdravju. Aerosol elektronskih cigaret vsebuje podobno število in velikost delcev kot tobačni dim.

Uporaba elektronskih cigaret se odsvetuje predvsem otrokom in mladostnikom, nosečnicam in ženskam, ki načrtujejo naraščaj, bolnikom s kroničnimi obolenji (predvsem dihal) in nekadilcem.

O elektronskih cigaretah lahko zaključke delamo le na osnovi dokazov o učinkovitosti in varnosti. Na voljo je sicer zelo veliko število raziskav, vendar pa so številne raziskave financirane ali na kakšen drug način podprte s strani proizvajalcev elektronskih cigaret, zato je prisoten konflikt interesov, ki kot kaže vpliva na zaključke teh raziskav.

Pogosto se elektronske cigarete štejejo za izdelke za pomoč pri opuščanju kajenja ali se tako oglašujejo, vendar pa na podlagi obstoječih podatkov ni možno zaključiti, da so elektronske cigarete učinkovita pomoč pri opuščanju kajenja. Da bi lahko te izdelke priporočali kot pripomočke za opuščanje kajenja (tako kot nikotinsko nadomestno zdravljenje in zdravila za opuščanje kajenja), bi jih bilo treba primerno testirati in bi morali biti ustrezno regulirani, da bi zagotovili učinkovitost in varnost uporabe. Priporočamo, da kadilci, ki želijo opustiti kajenje, pri tem uporabljajo preizkušeno in dokazano varne ter učinkovite izdelke, ki so na voljo v lekarnah ali jih predpiše zdravnik na recept.

Aerosol elektronskih cigaret ni le navadna para, v njem so škodljive snovi in delci, ki jih v zaprtih prostorih vdihavajo tudi osebe v bližini uporabnika elektronske cigarete. Dostopne raziskave kažejo, da uporaba elektronskih cigaret izpostavlja ostale prisotne osebe v zaprtih prostorih zdravju škodljivim snovem, kot so nikotin, ultra fini delci, delci drugih velikosti, nekatere težke kovine in nekatere hlapne organske spojine. Glede na to, da so elektronske cigarete novejši izdelek, trenutno ni znan učinek pasivne izpostavljenosti aerosolu elektronskih cigaret na zdravje. Trenutno pomanjkanje dokazov pa ne more biti osnova za trditve, da aerosol elektronskih cigaret ne škodi zdravju pasivno izpostavljenih. Raziskave kažejo, da je lahko raven ultra finih delcev v prostorih, kjer je prisotnih veliko uporabnikov elektronskih cigaret, celo višja kot v lokalih, kjer se kadi.

Strategija zmanjševanja škode, v okviru katere se omenja pomembno vlogo elektronskih cigaret, lahko morda predstavlja korist za posameznika kadilca. Za tiste, ki ne kadijo, pa lahko govorimo o zvečanju tveganja za zdravje. Tveganje za zdravje ob uporabi elektronske cigarete pa nikakor ni nično oziroma enako, kot če posameznik ne uporablja ničesar.

Tveganja, povezana z uporabo elektronskih cigaret med mladostniki, so pomembna

Elektronske cigarete so kot potrošniški izdelek trenutno na voljo vsakomur, tudi mladostnim, kar je še posebej zaskrbljujoče. Mladostništvo je ključno obdobje razvoja možganov in izpostavljenost nikotinu lahko v tem obdobju povzroči trajno škodo v procesu razvoja možganov, privede do zasvojenosti in vodi do kasnejše uporabe tobačnih izdelkov. Vse več raziskav namreč kaže, da pri mladostnikih, ki sicer najverjetneje ne bi nikoli kadili tobačnih izdelkov, uporaba elektronske cigarete poveča verjetnost, da bodo kasneje kadili tobačne izdelke. To pomeni, da lahko elektronske cigarete spodbujajo mlade h kajenju in uporabi nikotina. Najnovejša raziskava med 140.000 mladostniki, starimi 14-18 let, kaže, da elektronske cigarete privlačijo mladostnike, ki najverjetneje ne bi nikoli kadili, ter kot predhodno omenjene raziskave kaže, da obstaja večja verjetnost, da bodo kasneje prav ti mladostniki začeli uporabljati tobačne izdelke. Tako lahko elektronske cigarete povečajo trg tobačnih izdelkov. Omenjena najnovejša raziskava je tudi pokazala, da vstop elektronskih cigaret na trg ni pomembno spremenil obstoječega trenda zmanjševanja razširjenosti kajenja med mladostniki te starosti. V zadnjem spremljanem letu pa beležijo, da je odstotek trenutnih kadilcev cigaret in uporabnikov elektronskih cigaret skupaj (vključno s tistimi mladostniki, ki trenutno uporabljajo oba izdelka) že presegel skupni odstotek v predhodnih nekaj letih. Za zdravje prebivalcev je torej zelo pomembno, da preprečimo zasvojenost novih generacij z nikotinom in prehod na kasnejše kajenje.

Pomembno je, da uvedemo ukrepe za preprečevanje uporabe elektronskih cigaret med prebivalci, ki ne kadijo, še posebej med otroci, najstniki in mladimi. Med te ukrepe sodijo prepoved prodaje elektronskih cigaret mladostnim, prepoved oglaševanja, razstavljanja in promocije elektronskih cigaret ter prepoved uporabe elektronskih cigaret povsod, kjer je prepovedano kajenje tobaka. Te ukrepe predlog novega zakona tudi vključuje. Priporoča jih tudi Svetovna zdravstvena organizacija, ki poziva države pogodbenice Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije o nadzoru nad tobakom, da z ustreznimi ukrepi dosežejo naslednje cilje:

- preprečijo začetek uporabe elektronskih cigaret pri nekadilcih in mladih ter ranljivih skupinah,
- čim bolj zmanjšajo morebitno tveganje za zdravje za uporabnike elektronskih cigaret in zaščitijo tiste, ki ne uporabljajo elektronskih cigaret, pred izpostavljenostjo aerosolu elektronskih cigaret,
- preprečijo nepreverjene zdravstvene trditve o elektronskih cigaretah,
- zaščitijo aktivnosti nadzora nad tobakom pred vsem komercialnimi in drugimi pričakovanimi koristmi v povezavi z elektronskimi cigaretami.